

STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Wyrównywanie szans doktorantów z niepełnosprawnościami

mgr inż. Marta Gołębiewska

ProDoktorancko i ProEkologicznie - Popularyzacja praw i dobrych praktyk doktoranckich
oraz zachowań proekologicznych

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków otrzymanych w 2024 r. od Ministra Nauki
w ramach konkursu "Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego".

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

W roku akademickim 2022/23 w uczelniach kształciło się 20,9 tys. osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności (1,7% ogólnej liczby studentów), a ukończyło je 5,4 tys. osób (1,8% ogólnej liczby absolwentów).

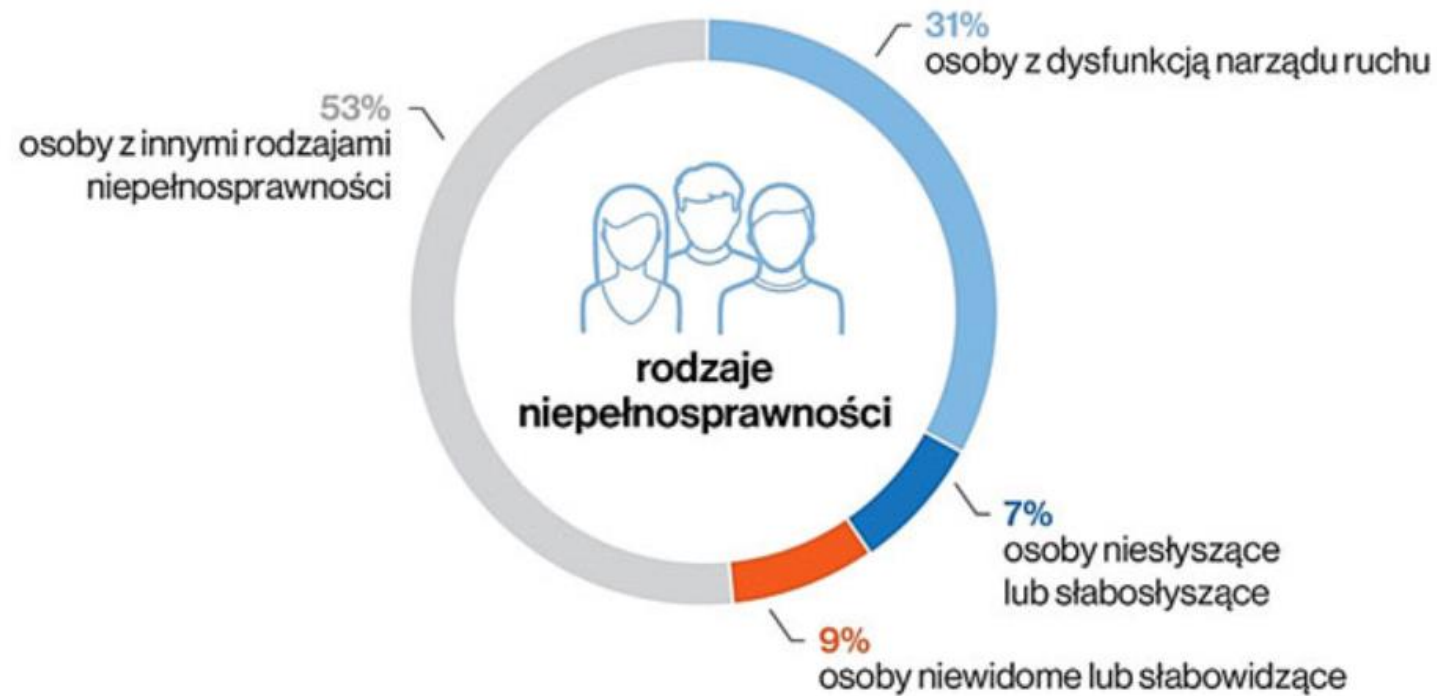
Wśród doktorantów 6,6% stanowiły osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności (0,6 tys. osób).

Raport końcowy badania potrzeb osób niepełnosprawnych w Polsce, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Warszawa, sierpień 2024 r.

Rodzaje niepełnosprawności studentów i doktorantów

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/droga-do-nauki-bez-barier.html>

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742)

Art. 11. Podstawowymi zadaniami uczelni są:

6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w:

- a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia,
- b) kształceniu,
- c) prowadzeniu działalności naukowej.

Art. 209 ust. 7:

Doktorant posiadający orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie, o którym mowa w art. 5 oraz art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, otrzymuje **stypendium doktoranckie w wysokości zwiększonej o 30%** kwoty wskazanej w ust. 4 pkt 1.

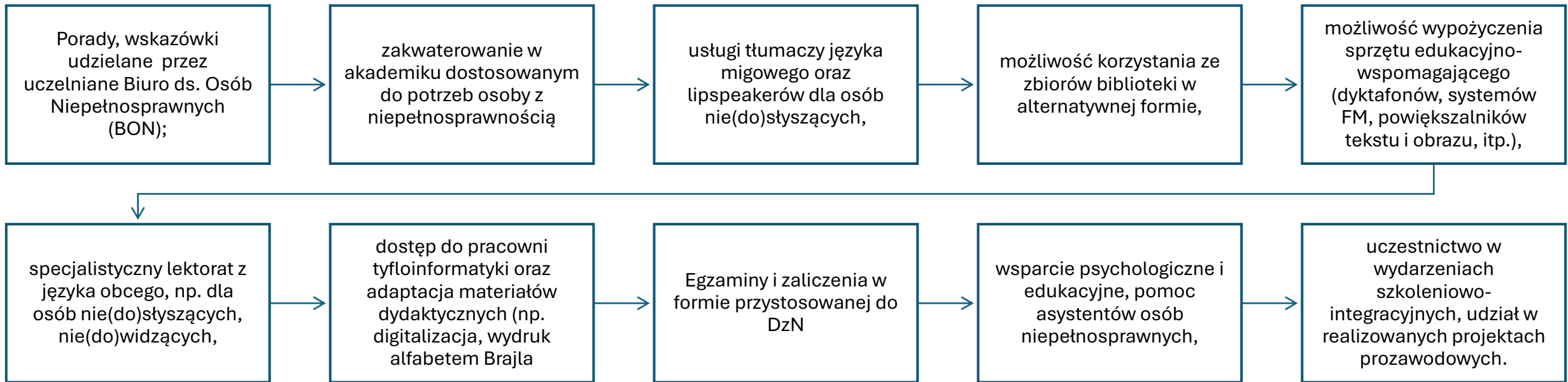

Art. 365. Środki finansowe na szkolnictwo wyższe i naukę przeznacza się na:
zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków
do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół
doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub
prowadzeniu działalności naukowej;

Art. 409. Uczelnia posiada fundusze wsparcia osób niepełnosprawnych.

W jaki sposób zapewniane jest wsparcie?

Program „Aktywny Samorząd”

Finansowanie - PFRON

Realizacja – gminy (w Szczecinie – MOPR ul. Abramowskiego 19)

Wniosek można złożyć tradycyjnie, jak i elektronicznie przez Portal SOW
(weryfikacja wnioskodawcy przez Profil Zaufany)

<https://www.pfron.org.pl/aktualnosci/szczegoly-aktualnosci/news/aktywny-samorzad-w-2024-roku/>

Aktywny Samorząd

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu rąk);

Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;

Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku);

Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy;

Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Aktywny Samorząd

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka)

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, który jest adresowany do osób ze stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę m.in. w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, **studia podyplomowe lub doktorskie albo doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu**),

a także do osób, które **przewód doktorski otworzyły poza studiami doktoranckimi**.

Erasmus+

- Dodatkowe środki z programu Erasmus+ w ramach wsparcia na rzecz włączenia dla OzN fizyczną i/lub psychiczną/osób chorych.
- Dofinansowanie może być przeznaczone np. na dostosowanie miejsca zamieszkania, pomoc podczas podróży, opiekę lekarską, specjalne sprzęty, dostosowanie materiałów do nauki czy zapewnienie obecności opiekuna
 - Wypłacane na podstawie rzeczywistych kosztów
- Za cały proces odpowiada uczelnia macierzysta; pomocy udziela się na wniosek osoby zainteresowanej

STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Formy wsparcia na przykładzie szczecińskich uczelni

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków otrzymanych w 2024 r. od Ministra Nauki
w ramach konkursu "Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego".

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Uniwersytet Szczeciński – Dział Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami

- Nie tylko dla OzN
 - Prowadzenie Punktu Wsparcia Psychologicznego
- Asystenci dydaktyczni, transportowi i tyflodydaktyczni (30 os.)
 - Transport dla osób z niepełnosprawnością ruchową
 - Treningi z neurodydaktykiem
 - Wsparcie tłumacza języka migowego
- Dla pracowników – szkolenia w ramach programu MAXImUS
- Uniwersyteckie Centrum Wiedzy o Dostępności (we współpracy z ZUT)

<https://bon.usz.edu.pl/>

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

- Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnością ZUT w Szczecinie
 - Pomoc dla osób z orzeczeniem o niepełnosprawności
- zwiększanie dostępności studiów na Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi;
- pomoc doraźna studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi w zapewnianiu w miarę możliwości odpowiednich warunków uczestniczenia w zajęciach, przede wszystkim ich zaliczania, przystępowania do egzaminów.

<https://www.zut.edu.pl/zut-doktoranci/informacja-dla-doktorantow-z-niepelnosprawnosciami.html>

Gdy prawa są naruszane...

Pełnoprawni w nauce

- Projekt Krajowej Reprezentacji Doktorantów
- Cel: doprowadzenie do poprawy sytuacji doktorantów z niepełnosprawnościami oraz doktorantów zagranicznych w zakresie poszanowania ich prawa do nauki oraz prawa do aktywizacji w życiu środowiska akademickiego m.in. poprzez:
 - wzrost świadomości społecznej w zakresie problemów z jakimi zmagają się doktoranci z niepełnosprawnościami oraz doktoranci zagraniczni w środowisku akademickim;
 - wzrost poziomu aktywizacji doktorantów z niepełnosprawnościami oraz doktorantów zagranicznych w działalność samorządową;
- zapewnienie w regulaminach samorządów doktoranckich i regulaminach szkół doktorskich form wsparcia dla doktorantów z niepełnosprawnościami.

<https://pelnoprawni.krd.edu.pl/>

Rzeczy, które możesz zrobić jako nauczyciel akademicki, aby poprawić dostępność

- Dodaj tekst opisowy do zawartości wizualnej (obrazki, zdjęcia), aby pomóc użytkownikom czytników ekranu.
 - Używaj łatwych do odczytania czcionek i formatowania.
- Prezentacje wykonuj czytelnie, zachowując kontrast między tłem a tekstem.
- Jeśli prowadzisz stronę internetową dla studentów, uporządkuj i uprość treści z wykorzystaniem standardu dostępności cyfrowej i informacyjnej oraz zasad uniwersalnego projektowania.
- Wykorzystaj informacje zwrotne od uczniów, aby poprawić nauczanie i dostępność.

Trochę savoir-vivre'u

- Zanim pomożesz – zapytaj
- Bądź taktowny inicjując kontakt fizyczny
- Pomyśl, zanim coś powiesz
- Nie podejmuj żadnych założeń. Nie lekceważ osoby z powodu jej powierzchowności
- Zwracaj się bezpośrednio do OzN, a nie do jej opiekuna/tłumacza języka migowego/asystenta

Zadanie

Znajdź na swojej uczelni miejsca
będące wsparciem dla osób
doktoranckich z
niepełnosprawnościami.
Jakie usługi oferują?

STOWARZYSZENIE
ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE
DOKTORANTÓW

Dziękuję za uwagę

